

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ

DENEYSEL ARAŞTIRMALAR UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

2021 Yılı Birim İç Değerlendirme Raporu

1 - KURUM HAKKINDA BİLGİLER

1.1- 1. İletişim Bilgileri

Prof. Dr. Vehbi GÜNEŞ (Müdür Vekili) 24401 - 29625, Prof. Dr. Erdal YILMAZ (Müdür Yardımcısı) 24411 - 29980, Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ÜNAL (Müdür Yardımcısı) 24411, Sorumlu Vet. Hek. Mustafa ERMIŞ 24404, Vet. Tek. Hasan YÜCE 24403 Fatma YAŞAR (İdari Personel) 24400 Fatma MERMER DERİN (Veteriner Sağlık Teknikeri) 24410, Emre Yağız DAĞAŞAN (Veteriner Sağlık Teknikeri) 24414, Halit TULGAY (Yardımcı Personel), Mustafa KINAŞ (Yardımcı Personel), Ali Rıza BABACAN (Yardımcı Personel), Şükrü ARSLAN (Yardımcı Personel) 24406

1.2- 2. Tarihsel Gelişimi

Merkez binası, Hakan ÇETİNSAYA'nın (1976-1996) anısına, amcası hayırsever işadamı Sayın Süleyman ÇETİNSAYA tarafından 1997 yılında yaptırılmış ve aynı tarihte hizmete açılmıştır. Bu tarihten itibaren merkez faaliyetlerini Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesine bağlı bir birim olarak yürütmeye başlamıştır. Deneysel Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezinde kurulduğu günden itibaren çok sayıda deneysel ve prelinik çalışmalar yapılmış olup bu çalışmalar ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmış, kongrelerde sunulmuş ve birçok ödül almıştır. 21 Haziran 2013 tarihli ve 28684 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik kapsamında Erciyes Üniversitesi "Deneysel Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi - DEKAM" olarak adı değişen merkez, ülkemizin önemli araştırma birimlerinden biri olarak yerli ve yabancı bilim adamlarına laboratuvar hayvanları biliminde hizmet vermektedir.

YÖNETİM

Prof. Dr. Vehbi GÜNEŞ Merkez Müdürü V. Prof. Dr. Erdal YILMAZ Müdür Yardımcısı Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ÜNAL Müdür Yardımcısı

DEKAM YÖNETİM KURULU Prof. Dr. Vehbi GÜNEŞ Başkan Prof. Dr. Betül ÇİÇEK Üye-Sağlık Bilimleri Fakültesi Prof. Dr. Nalan İMAMOĞLU ŞİRVANLI Üye-Eczacılık Fakültesi Doç. Dr. Önder DÜZLÜ Üye-Veteriner Fakültesi Doç. Dr. Ebru SAATÇİ Üye-Fen Fakültesi Doç. Dr. Sezer DEMİRBUĞA Üye-Dış Hekimliği Fakültesi Doç. Dr. Elif Funda ŞENER Üye-Tıp Fakültesi

DEKAM İDARİ PERSONEL Mustafa ERMIŞ Sorumlu Veteriner Hekim Fatma YAŞAR Bilgisayar İşletmeni Hasan YÜCE Veteriner Teknikeri Emre Yağız DAĞAŞAN Veteriner Teknikeri Fatma MERMER DERİN

DESTEK PERSONELİ Halit TULGAY, Ali Rıza BABACAN, Mustafa KINAŞ, Şükrü ARSLAN,

1.3- 3. Misyonu, Vizyonu, Değerleri ve Hedefleri

MERKEZİN DEĞERLERİ MİSYONU VE HEDEFLERİ 13 Aralık 2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan "Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik" gereği Deneysel Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezinin (DEKAM) temel değerleri, misyonu ve hedefleri aşağıda başlıklar halinde özetlenebilir. MERKEZİN MİSYONU Hayvan refahı ve sağlığı konularına dikkat edilerek konvansiyonel deney hayvanları (Rat, Fare ve Tavşan) üretiminin yapılması, Deneysel ve diğer bilimsel amaçlar için kullanılacak deney hayvanlarının yetiştirilmesi, bakım-beslenmesi ve barındırılması, Üretim kayıtlarının tutularak ilgili makamlara bilgi verilmesi, Üretici, tedarikçi, kullanıcı ve araştırmaya yetkili kuruluş iş ve işlemlerinin takip edilmesi, Etik kurul onayı almış bilimsel projelerin değerlendirilmesi, prosedürlerin yetkilendirilmesi, deney hayvanı tedariki ve çalışma onaylarının verilmesi, Merkezde yürütülen bilimsel projeler için gerekli alt yapıyı kurmak, Veteriner Hekim ve Veteriner Sağlık Teknisyeni düzeyinde teknik destek verilmesi ve araştırmacılarla birlikte çalışmaların etik kurul izni alınmış, prosedüre uygun gereken uygulamaların yapılması, Bilimsel projelerin deneysel aşamasının tamamlanması halinde deney hayvanlarının etik kurullar ve uygun ötenazi teknikleriyle teknik elemanların gözetiminde yaşamlarına son verilmelerinin sağlanması, Projelerde kullanılacak deney hayvanı türü ya da merkezin çalışma prensipleri ve uyulacak esasları belirlemek ve proje çalışanlarını bilgilendirmek, Bilimsel projelerde kullanılmak üzere üretilen ya da tedarik edilen deney hayvanlarının sağlık/refah koşullarının ve güvenliklerinin sağlanması, hayvanların uluslar arası standartlarda üretilmesi, yetiştirilmesi, bakımı ve beslenmesini sağlayacak alt yapıyı kurmak, Deney hayvanları bilim alanında gerekli teorik/pratik eğitimlerin verilmesini sağlamak, Bu alandaki araştırma ve uygulamalar için yerli ve yabancı kuruluşlar ile işbirliği yapmak, Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yönelik Bilimsel Hazırlık dersi olan "Deney Hayvanları ve Uygulama Yöntemleri Sertifika Programında" uygulamalı eğitim için gereken laboratuvar koşullarının, teknik elemanların ve eğitim amaçlı kullanılacak deney hayvanlarının sağlanması, Erciyes Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (ERSEM) tarafından düzenlenecek olan Deney Hayvanları ve Uygulama Yöntemleri Sertifika Programında" uygulamalı eğitim için gereken laboratuvar koşullarının, teknik elemanların ve eğitim amaçlı kullanılacak deney hayvanlarının sağlanması, Merkezde deney hayvanları üzerinde yapılan tüm uygulamalı derslerin Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu ile birlikte işbirliği halinde etik kurullar çerçevesinde yürütülmesini sağlamaktır. MERKEZİN VİZYONU İnsan ve hayvan sağlığına hizmet etmek adına, ulusal düzeyde örnek ve öncü, uluslararası platformda saygın ve tercih edilen bir araştırma merkezi olmak. Sağlıklı, güvenli ve hayvan refahına uygun şekilde üretilmiş damızlık sürünün dışında araştırmacıların talepleri doğrultusunda yıllık 2500 adet üzerinde deney hayvanlarının (Tavşan, Rat ve Fare) konvansiyonel üretimini sağlamak, Her yıl yürütülmüş proje sayısının artırılmasını ve araştırmacıların merkezden memnuniyetlerini arttırmak, Üretilen deney hayvanlarının projelere dağıtımının organizasyonu yapmak, Teknik personelin hizmet içi kurslarla etkinliği ve yetkinliğini sağlamak, Etik kurullara dikkat edilerek merkezde yürütülen projelerin kontrolünü sağlamak, Veteriner Hekim, Biyolog ve Veteriner teknisyenleri ile hayvan refahı ve sağlığının sürekli ve düzenli kontrolleri yapmak, Hayvan deneyleri yerel etik kurulu ile işbirliği yaparak merkez misyon ve vizyonunu oluşturmaktır.

Merkezimizin hedefleri ise;

Hayvan Ünitesinin bir bölümünün Genetiği değiştirilmiş ve SPF hayvan üretimine uygun İyi Laboratuvar Şartlarını sağlayan bir birim haline dönüştürülmesi için gerekli alt yapı ve donanımın sağlanması, Laboratuvarların alt yapılarının iyileştirilmesi, Cerrahi Ünitesinin modernizasyonu, alanlarında iyileştirmelerin yapılmasını kapsamaktadır.

2 - A. LİDERLİK, YÖNETİM VE KALİTE

2.1- A.1. Liderlik ve Kalite

Merkez geleceğe yönelik süreçlerini aşağıdaki gibi iyileştirmeyi planlamaktadır. Deneysel Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi 1997 yılından itibaren aynı birimde özel üretilmiş laboratuvar hayvanları üzerinde deneyler ve araştırmalar yapılmak üzere inşa edilmiş bir merkezdir. Laboratuvar Hayvanları bilim alanı sürekli gelişen bir alan olması nedeniyle gelecekte merkezin gerek fiziki şartları gerekse özel nitelikli deney hayvanı modeli (Transgenik fare, Nude Mouse gibi) yetiştirilmesi planlanmaktadır. Yürütülecek bilimsel araştırmalarla birlikte deney hayvanları üretiminde de kalite ve kantitenin artırılması hedeflenmektedir. Bu nedenle; başlangıçta tamamen bir deney hayvanları üretimi ve üretilen deney hayvanlarının bilimsel çalışmalarda kullanımı amacıyla inşa edilen merkez gerek üniversitenin doğrudan desteği, gerekse bilimsel araştırma projeleri birimine ve ulusal proje destekleme kuruluşlarına hazırlanacak alt yapı projeleri ile mevcut teçhizatın/laboratuvar cihazlarının yenilenmesi, fiziki şartların iyileştirilmesi ve farklı deney hayvanı modellerinin üretimleri planlanmaktadır. Merkez, stratejik planı çerçevesinde, akademik öncelikleriyle uyumlu, değer üretebilen ve toplumsal faydaya dönüştürülebilen araştırma ve geliştirme faaliyetlerini teşvik etmektedir. Bu bağlamda; DEKAM laboratuvar hayvanları biliminde hizmet ve desteğini sürdürmektedir. Laboratuvar Hayvanlarının kullanıldığı çalışmalara verilen destekler; biyomedikal ile sağlık bilimleri alanında faaliyet gösteren Tıp, Veteriner Hekimliği, Diş Hekimliği, Eczacılık, Fen Fakülteleri ve Beşeri ve Hayvan hastanelerinde çalışan tüm araştırmacıları ve lisansüstü eğitim yapan öğrencileri kapsamaktadır. Merkezin destek verdiği bilimsel proje, araştırmalar ve uygulamalı eğitimler insan ve hayvan sağlığını ilgilendiren konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Yukarıda belirtilen Sağlık Bilimleri alanları dikkate alınarak sektörün ve bu alanda çalışan araştırmacıların araştırmalarda kullanacakları özel teknik ve cihaz gerektiren deney modellerinin kuruma kazandırılması ve alanında yetişmiş öğretim üyeleri vasıtasıyla deney modelleri alanında çeşitli kurslar ve çalıştaylar düzenlemek. Merkezde biyomedikal ve sağlık bilimleri gibi pek çok alanda yürütülen tüm bilimsel çalışmalara veya uygulamalı eğitimlere öncelikle hayvan refahını gözeterek sağlıklı ve güvenli konvansiyonel deney hayvanı üretimini yaparak, gerekli hallerde deney hayvanı tedarikini sağlayarak, merkezin laboratuvar imkanlarını araştırmacılarla paylaşarak ve teknik elemanları ile teknik hizmet sağlayıp kısa vadeli hedeflerine ulaşmaya çalışmaktadır. Merkez aynı zamanda insan ve hayvan sağlığına hizmet prensibiyle yola çıkarak, fiziki şartlarını daha da iyileştirerek, araştırmacılar tarafından gelecek olan taleplerle farklı/spesifik çalışma modeli olabilecek deney hayvanları ihtiyacını karşılayan ve daha fazla sayı ve kalitede bilimsel projelerin çalışılmasına zemin hazırlamak ileri dönem hedefleri arasındadır.

2.2- A.2. Misyon ve Stratejik Amaçlar

DEKAM vizyon, misyon ve amaçlarını yürütmek üzere stratejik planlama ve uygulamalar yapmaktadır. Merkez faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla laboratuvar hayvanlarına yönelik araştırmalara ev sahipliği yapmaktadır. Teknik destek çalışmalarını sürdürmektedir.

2.3- A.3. Yönetim Sistemleri

Merkezimiz mali anlamda Erciyes Üniversitesi Rektörlüğü Strateji Daire Başkanlığına bağlıdır. Merkezin insan ve bilgi kaynakları resmi internet sitesinde yer almaktadır.

Bu bağlamda Merkezde yürütülen tüm araştırmaların genel özelliklerinin belirtildiği form, çalışmalarda kullanılan laboratuvar hayvanlarının özellikleri ve araştırmacıya ait bilgi kaynakları yer almaktadır.

2.4- A.4. Paydaş Katılımı

Merkezimizin stratejik kararlara ve süreçlere katılımını sağlamak üzere geri bildirimlerini almak, yanıtlamak ve kararlarında kullanmak için araştırmacı, öğrenci ve personellerden oluşan paydaşlarına yönelik geri bildirim sisteminin oluşturulması amacıyla gerekli çalışmalar yürütülmektedir. Örneğin; geri bildirim formu hazırlanması ve formun yükleneceği internet sitesinde gerekli çalışmaların yapılması planlanmaktadır.

2.5- A.5. Uluslararasılaşma

Birim, uluslararasılaşma stratejisi ve hedefleri doğrultusunda süreçlerini yönetmekte organizasyonel yapılanmasını oluşturmakta ve sonuçlarını periyodik olarak izleme programları yürütmektedir. Pandemi nedeniyle 2021 yılı içerisinde bu kapsamda bir faaliyet yürütülememiştir.

3 - B. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

3.1- B.1. Program Tasarımı, Değerlendirmesi ve Güncellenmesi

Veri Yoktur.

3.2- B.2. Programların Yürütülmesi (Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme)

Veri Yoktur.

3.3- B.3. Öğrenme Kaynakları ve Akademik Destek Hizmetleri

Birimin Eğitim ve Öğretim faaliyetleri ilgili Fakültelerin ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünün laboratuvar hayvanları derslerine katkı sağlayacak şekilde devam etmektedir.

3.4- B.4. Öğretim Kadrosu

Veri Yoktur.

4 - C. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

4.1- C.1. Araştırma Süreçlerinin Yönetimi ve Araştırma Kaynakları

Birim, araştırma faaliyetlerini stratejik planı çerçevesinde belirlenen akademik öncelikleri ile yerel, bölgesel ve ulusal kalkınma hedefleriyle uyumlu, değer üretebilen ve toplumsal faydaya dönüştürülebilen biçimde yönetmekte olup ilgili kanıtlayıcı belgeler resmi internet sitesinde ve aşağıda sunulmuştur.

4.2- C.2. Araştırma Yetkinliği, İş birlikleri ve Destekler

Birimde, öğretim elemanlarının araştırma yetkinliğinin geliştirilmesine yönelik planlar bulunmaktadır. Bu bağlamda ilgili paydaşlarla işbirliği protokolleri yapılması planlanmaktadır. Örneğin ERFARMA ile dış proje çalışmalarının ve araştırmalarının yürütülmesi kapsamında ortak protokoller hazırlanmış ve 2022 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

4.3- C.3. Araştırma Performansı

Birimimizde 2021 yılı içerisinde stratejik plan çerçevesinde belirlenen önceliklerle uyumlu araştırma geliştirme faaliyetlerini içeren dosya ekte sunulmuştur. Ayrıca düzenli olarak merkezde yürütülen tüm araştırma faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgiler DEKAM internet sitesi ortamında yayınlanmaktadır. Bu bilgilerde araştırmaların farklı üniversitelere göre dağılımı, ERÜ fakültelerine göre dağılımları, araştırma türüne göre dağılımları, projelerin yürütücü adı ve proje başlıkları verilmektedir.

Birimde araştırmacı performansı ve kalitesinin değerlendirilmesine yönelik mekanizmalar bulunmamaktadır. İdari yönetimde görev alan araştırmacıların kadrolarının bulunduğu fakültelerde performans değerlendirilmesi yapılmaktadır.

5 - D. TOPLUMSAL KATKI

5.1- D.1. Toplumsal Katkı Süreçlerinin Yönetimi ve Toplumsal Katkı Kaynakları

İlgili kanıt aşağıdaki bölümlere eklenmiştir.

5.2- D.2. Toplumsal Katkı Performansı

İlgili kanıt aşağıdaki bölümlere eklenmiştir.

6 - SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

6.1- Sonuç ve Değerlendirme

Araştırma merkezimiz, kuruluş amacına uygun şekilde yaşam bilimlerinde faaliyet gösteren araştırmacılar ile lisans ve lisansüstü öğrencilerin eğitim araştırma faaliyetlerinin yürütülmesi alanında hizmet vermektedir. Özellikle konvansiyonel laboratuvar hayvanı üretimi ve yetiştiriciliği düzenli bir şekilde yürütülmektedir. Sağlık bilimlerinde yapılan preklinik araştırmaların deneme aşamaları, örneklerin işlenmesi ve saklanması DEKAM'da yürütülmektedir. Merkez bünyesinde BALB-C ırkı fare, Wistar Albino ve Sprague Dawley ırklarında rat ile Yeni Zelanda ırkı tavşanlar ve Kobaylar araştırmacıların talepleri doğrultusunda üretilmektedir. Etik kurul belgesi, diğer gerekli belge ve formlar gibi prosedürleri tamamlayan araştırmacıların kullanımına bu hayvanlar verilmektedir. Deneysel çalışmalarda kullanılan hayvanların yerine damızlık anaç sürülerimizden sürekli ve gerektiği ölçüde üretim yapılarak damızlık anaç laboratuvar hayvanı varlığımızın devamlılığı sağlanmaktadır. Merkezimizde hayvan üretiminde inbreed üretim metodu kullanılmakta olup bu sayede laboratuvar hayvanlarının genetik özelliklerinin saf ve bir örnek olması da sağlanmaktadır. Bu kapsamda birimin güçlü yönleri; araştırmalara teknik hizmet verilebilmesi, birimin fiziki yapısının hayvan üretimi ve araştırmaların deney aşamalarının yürütülmesine uygun olması, bir örnek ve sağlıklı hayvan popülasyonu ve bu hayvanların istenilen çalışmalara sekinin yapılabilmesi ve üniversitenin laboratuvar hayvanları alanında düzenlediği sertifika ve eğitim faaliyetlerinin uygulanacağı ruhsatlı yegane birim olma özelliğidir. Yine merkezimizde bulunmayan bir takım özellikli (Transgenik vs) laboratuvar hayvanının dışardan getirilip merkezde çalışmaların yürütülmesi sağlanmaktadır. Bu nedenle, kanun ve yönetmelikler doğrultusunda araştırmacılara laboratuvar ve çalışma alanları sunulması da merkezin diğer bir güçlü yönüdür. Merkezde sertifika ve lisans dersleri uygulamalarının yapılması Eğitim ve Öğretim faaliyetleri açısından merkezin diğer güçlü yönüdür. Merkezin gerek hayvan refahı açısından gerekse çalışmaların optimum düzeyde yürütülebilmesi için sürekli kontrol ve iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır.